

СТАНОВИЩЕ

ПО КОНКУРС ЗА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ “ДОЦЕНТ”

в професионално направление 8.4. Театрално и филмово
изкуство,
обявен в ДВ бр.82 от 23.10.2015 година
с кандидат гл. ас. д-р Елизавета Боева

Рецензент: Доц. Боряна Минчева Минчева, департамент “Кино, реклама и шоубизнес” към НБУ, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност “Кинознание, киноизкуство и телевизия /сценография/”

Тема на художествено-творческата продукция:

„Феноменологичен анализ на художествено-документалния филм „Лятото на Мона Лиза“

Изследователска (творческа) дейност и резултати:

Д-р Елизавета Боева представя феноменологичен анализ на художествено-документалния филм „Лятото на Мона Лиза“. Филмът е изцяло авторски. В него тя е сценарист, режисьор, оператор и монтажист. Той е създаден с финансовата подкрепа на Централен фонд за стратегическо развитие към Настоятелството на НБУ. В монографичния труд д-р Боева изказва своите разсъждения за филма като използва подходите и средствата на феноменологията (по Хусерл). Този подход е проведен деликатно и много умело при изграждане на структурата на филма, изобразителния разказ и паралелните внушения с конкретни етапи и автори от изкуството в широк смисъл. За разсъжденията са използвани цитати на известни литератори, художници и философи на ХХ век.

Като използва похвата на феноменологията д-р Боева структурира „Лятото на Мона Лиза“ като създаване на една симфония от три части.

Първата част – тържествената в симфонията, отговаря на първата част на филма с условно наименование „Изчезването на Мона Лиза“ от „Лувъра“ (1911 г.). Ритъмът е почти равен, задкадровия глас – тържествен.

Втората част в структурата на симфонията е бавна. Тук, във филма тя е представена в част, която разказва историята на Мона Лиза и създаването на нейния портрет. Ритъмът е плавен. Представят се исторически факти.

Третата част е със забързан ритъм и неочаквани паралели и обрати на историята, които са подкрепени от визуалния разказ.

Смисловият анализ дава обяснение на избора на конкретните кадри, които изграждат посочената структура на художествено – документалния филм.

Намерен е точния визуален ключ към решение на основния въпрос, който си поставя филма, а именно „Какво прави портретът на Мона Лиза, изписан от Леонардо да Винчи шедьовър? Как и защо се митологизира едно произведение на изкуството?“ От гледна точка на феноменологията художествените произведения са посредници между съзнанието на автора и това на зрителя или читателя. Целта на това общуване е да се създаде мост между тях и така да се разкрие многообразието на човека като същество и неговото въображение.

В частта „Смислов анализ на филмовите епизоди“ д-р Боева показва точните автори, чиито произведения са я вдъхновили за създаване на конкретната структура и кадри от филма към трите негови части. Обяснени са подбудите, логиката и внушенията, които конкретните произведения изпращат към зрителя. Като визуално изкуство, киното, в частност филма „Лятото на Мона Лиза“, работи с образи, които създават истории. Поради този факт, всеки детайл пред камерата има своето смислово и символично значение. Стъпването на общото философско осмисляне на конкретни картини и скулптури подпомага изграждането на образната концепция на филма. Това обяснява изборът на визуалния ключ на филма (стр. 11). Ясно е илюстрирана идеята чрез съпоставяне на оригиналите и съответните кадри на филма. В подкрепа на избрания научен подход авторът умело ни води чрез изграждане на асоциативни образи към основния въпрос, който задава чрез своето

произведение. Не налага безусловно и категорично мнение по въпроса как се въздига едно произведение до висините на категорията „Шедьовър“.

Д-р Боева подхожда към зрителя с уважение. С подходящи образи, като пресъздава атмосферата на историческите събития, за кадрите, на които е вдъхновена от творби на различни автори, тя ни води към разсъждения, които ни карат да си задаваме въпроси и да търсим отговори. Това е безспорно качество на филма. Обясненията за избора на конкретните филмови кадри са разработени във втората част на монографичния труд./ „Смислов анализ на филмовите епизоди“/. Тук са цитирани произведения на Съора, Делуне, Шагал, Роден, Аполинер с неговата визуална поезия. Конкретно са посочени произведенията и съответните кадри, които са вдъхновени от тях. Лицето на Мона Лиза и прословутата ѝ усмивка, също са подложени на ненатрапчив паралелен анализ с други произведения на Леонардо да Винчи. Обяснено е защо е използвана картина на Хенри Фусли – „Лейди Макбет“.

Избирателния подход на полицията към разкриване на делото по открадването на картината на Леонардо да Винчи е показан чрез двойните очила, с които чете в кадър Ицко Финци. Незащитеността на произведенията - чрез спящият главен герой, който ни води в историята /Ицко Финци/. Кадри от традиционното шествие по повод на Успение Богородично в Париж са използвани за илюстрация на действително проведеното траурно шествие пред липсващия портрет на Мона Лиза в „Лувър“. „Задкадровият текст гласи: Посетителите се редят да гледат не картината, а пирон и празна стена.“ /стр.23/. Митологизацията на артисти /в най-широкия смисъл на тази дума/ е показана с паралели от наши дни. Някои от тях не са така зачитани приживе, както сега са почитани техните гробове и са превърнати в туристическа атракция. Това е също образ, който асоциативно ни препраща към основния въпрос на филма. Когато едно произведение става обект на обсъждане в обществото, то може да стане и шедьовър, дори преди това да не е било забелязвано /стр. 27 , 28 и 29/. Сензацията с откраднатата статуйка от „Лувър“ или скулптурата на Сезар показват един от механизмите на реакцията и съзнанието на обществото.

Героят на Ицко Финци ни отвежда до исторически места, където са се събирали художници и литератори /Пъргавият заек – стр 31/, ареста на Аполинер /стр.32/ и този на Пикасо /стр. 33, стр. 34/. Проследени са илюстративно основни моменти на разпита в полицията. Изключително

визуално попадение е представянето на съдебните заседатели като парцалени кукли. Театралността на сцената с разпитващите е подчертана с монохромността на изображението от една страна и от друга с цветността на картини на авторите, създадени през този период .

Във втората част чрез добронамерена ирония, която е илюстрирана с кадрите на героя на Ицко Финци, се разказва историята на Мона Лиза и създаването на нейния портрет. Безкрайното отваряне на капациите и на самите прозорци е асоциативен образ на обикновено, монотонно ежедневие. Мона Лиза / Ицко Финци/ е облечена в еkleктичен костюм, показващ нейната неяснота на характера. Прекрасно е изобразен Франсоа I като крал, който е облечен в театрален костюм, асоциативно подремващ на релсите. Сюрреалистичен портрет, който показва неговият самовлюбен характер. Много живописно е илюстрирана липсващата къща на семейство Джокондо.

Похищението на картини и тяхното нараняване е показано като подкрепа на реакцията на някои човешки същества към шедьоврите.

Разкриването на престъплението по открадването на портрета на Мона Лиза е предадено на фона на шума от тълпата туристи и немите разговори на карабинерите на площада във Флоренция – асоциативен образ на обществото и неговите сензации.

Личността и действията на Винченцо Перуджа са изобразени чрез самотния ням монолог на героя на Ицко Финци. Това е отново образ на противоречията между манипулативната сензация и реалността /стр.49/.

Финалът на филма е сцена на двама възрастни мъж и жена, които подремват във фойето на малък хотел. Спокойствието на тази картина е прекъснато от глъч и тълпи от туристи, които се опитват да „откраднат“ спомени от местата - шедьоври, които са посетили. Рязко сменящ се ритъм на картина и звук подтиква към философски размисъл.

Музиката е подбрана да отговаря на структурата на филма. Първата част е подкрепена от различни кавъри на песента на Льогран „Мелниците на моето сърце“.

Томазо Албиниони и неговото Adagio in G minor са фон на патетичния дикторски текст, който съобщава траурната вест за изчезването на Мона Лиза от „Лувър“ и засилва емоционалното състояние на зрителя.

Рагтайм е използван за феноменът с почитателите, които обикалят гробниците на своите идоли.

Casta Diva подкрепя разказа за самата Мона Лиза

Обоснованията за избора на тази музика е изведен в глава трета „Музикален анализ на филма“ /стр 52-53/.

Името на филма е защитено в глава четвърта. Д-р Боева обяснява асоциациите, които е имала предвид с метафората на думата „лято“.

Трудът на главен асистент д-р Елизавета Боева „Феноменологичен анализ на художествено-документалния филм „Лятото на Мона Лиза“ е впечатляващ с методологията, която е аргументирана и проведена в целия реализиран проект с впечатляващ професионализъм.

Учебна и преподавателска дейност:

Д-р Боева е автор и преподавател в двадесет курса за периода есен 2010 – пролет 2015 година, от които тринадесет в бакалавърска програма по „Кино и телевизия“, пет в магистърска програма „Филмово и телевизионно изкуство“ и два общообразователни курса. За тях тя има отлична оценка от студентите. Ръководител е на дипломни проекти и член на комисиите по защита и прием на студенти в НБУ. Участва в екипа от редактори на сборника на департамент “Кино, реклама и шоу бизнес”, както и със статии в него.

Административна и обществена дейност:

Д-р Боева организира семинари в НБУ и извън университета на теми, които показват задълбочени познания в областите, които са предмет на нейните изследвания:

- „Битници и хипита. Америка, 1947 -1972“

- „Кино и философия“
- „Световната литература и Чехия“
- „Чешката литература и киното“
- „Хашек. Швейк.“

Автор е на проекта „Аз бях Джек Керуак“, който е подкрепен от Централния фонд за стратегическо развитие към НБУ. Участва в проект на Фонд научни изследвания и НБУ с ръководител проф. Попова на тема „Срещу кризата в образованието – нови стратегии с интерактивни комуникативни подходи“

Лични впечатления от кандидата:

Д-р Боева е колега, който е ерудит в своята област. Тя е уважавана от студентите и заради нейния нетрадиционен подход към преподаваната тематика. Ползва се с респект пред тях.

Заклучение:

Главен асистент д-р Елизавета Боева е професионалист, преподавател и изследовател в своята област с безспорно доказани качества. Оценката за академичната ѝ дейност е положителна. Д-р Боева напълно отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност “доцент”. Предлагам на Уважаемото научно жури да допусне д-р Боева до избор от Академичния съвет. Убедено гласувам с “ДА”.

София

Доц. Арх. Боряна Минчева

18.02.2016 г.

/...../